

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Justitie heeft enkele vragen en opmerkingen over de brief van de minister van Justitie van 8 juni 2010 inzake de vermindering van de regeldruk bij de reclasseringsorganisaties (Kamerstuk 29 270, nr. 35).ter beantwoording aan de minister voorgelegd. Deze vragen, alsmede de daarop opgegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Arib

De griffier van de commissie,
Nava

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van bovengenoemde brief. Er blijven echter enkele vragen staande, welke hieronder aan de orde komen.

De leden van de PvdA-fractie hechten aan een goede zorg en nazorg voor (ex-)gedetineerden. Zij hebben de overtuiging dat een goede nazorg en een voortijdige start met deze nazorg de (ex-)gedetineerde een goede kans op een geslaagde resocialisatie kan geven. Daarbij hoort ook het komen tot gedragsveranderingen bij de (ex-)gedetineerde. De voorstellen van de minister maken gedragsveranderende interventies eenvoudiger in antwoord op de roep vanuit het veld om de bureaucratie te vereenvoudigen, dat toch een belemmering vormt in hun werk als reclasseringswerker.

Deze leden steunen deze voorgestelde aanpassing maar willen nog enkele aanvullende vragen stellen over het bevorderen van de kwaliteit van de reclasseringswerker.

De leden van de PVV-fractie zijn voorstander van vermindering van regeldruk, uiteraard ook bij reclasseringsorganisaties. Teveel aan regels kost onnodig veel tijd en tijd is geld.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderhavige brief. Zij hechten zeer aan inperking van administratieve drukte, waarbij zij het volledig met de minister eens zijn waar hij schrijft dat dit onverlet laat dat de aard van het werk en het omgaan met justitiabelen om uiterste zorgvuldigheid vraagt.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende brief. Deze leden zeggen hebben altijd te hebben aangedrongen op vermindering van de bureaucratie bij de reclassering, omdat veel reclasseringswerkers zich zorgen maken over de manier waarop zij momenteel hun werk moeten verrichten. Er moet productie worden gedraaid, alleen declarabele activiteiten mogen worden verricht, terwijl andere nuttige activiteiten soms niet worden vergoed en dat alles gepaard met buitengewoon veel administratie en verantwoording. Dat kan ten koste gaan van datgene waar het daadwerkelijk om draait, het terugdringen van de recidive. De leden van de SP-fractie vinden het daarom goed dat er nu een aantal initiatieven lopen, zoals opgesomd in de brief van de minister, maar de vraag is wel of de reclasseringswerkers nu al minder regeldruk ervaren in de praktijk. Wat is de indruk van de minister op dit punt? Wat zeggen de reclasseringswerkers hier volgens de minister zelf over? Deze leden ontvangen signalen dat veel reclasseringswerkers niet minder regeldruk ervaren. Volgens enkelen neemt de bureaucratie zelfs toe. Veel werkers snakken naar meer contact met de cliënt en minder «invulplichten» achter het bureau. Graag ontvangen deze leden een uitgebreide reactie van de minister op dit punt.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige brief. Zij constateren dat een aantal initiatieven is genomen om de regeldruk bij de reclassering terug te dringen. Zij zouden graag een kwantificering ontvangen van de lastenreductie die hier het gevolg van is. Bovendien missen deze leden een analyse van de oorzaak van deze regeldruk, en daarmee een meer fundamentele herbezinning op de lastendruk voor reclasseringsorganisaties met aanknopingspunten voor het verder tegengaan daarvan.

2. Maatregelen gericht tegen het onnodig belemmeren reïntegratieproces

De leden van de VVD-fractie vragen of de maatregel die de minister heeft genomen, waarbij de voortgangsrapportage van de reclassering door de toezichthouder zelf wordt opgesteld en geen afzonderlijk advies van een andere reclasseringswerker hoeft te worden opgevraagd, voortkomt uit de doorgevoerde cheiding tussen toezichts- en adviestaak.

In de brief staat verder dat de reclassering geen afzonderlijke opdracht van het Openbaar Ministerie (OM), rechter of de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) meer nodig heeft om bepaalde taken uit te voeren. Deze leden vragen of hiermee de bevoegdheden van de reclassering worden uitgebreid. Zij verzoeken de minister hier nader op in te gaan.

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat door de vereenvoudiging van de administratieve lasten meer tijd overblijft voor het contact met de (ex-)gedineerde. Kan de minister bevestigen of de veranderingen die de reclasseringsorganisaties reeds genomen hebben, hebben geleid tot meer contacturen en tot een vergroting van de kwaliteit van het werk van de reclasseringswerker? Wat zal naar verwachting de verbetering zijn, als het gaat om contacturen en kwaliteit van de reclasseringswerker, als de voorstellen van de minister in het hele land zijn doorgevoerd?

De leden van de CDA-fractie zeggen vertrouwen te hebben in professionals en zijn daarom content met maatregelen die de verantwoordelijkheden en bevoegdheden meer aan hen toebedelen. Wel vragen zij op welke wijze de rechtpositie van de justitiabele is gewaarborgd en hoe de belangen van de slachtoffers worden gediend c.q. beschermd. Opgelegde voorwaarden kunnen al worden gestart voordat de feitelijke opdracht door de reclassering is ontvangen, zo lezen de leden van de CDA-fractie. Zij verzoeken de minister hier nader op in te gaan. Welke stappen kan de reclassering dan al ondernemen? Hoe verhoudt zich dit tot een eventueel hoger beroep?

De leden van de SP-fractie wijzen erop dat een van de constatering in de publicatie «Verslaafd aan regels» van de SVG is, dat veel regeldruk wordt ervaren omdat reclasseringswerkers steeds werk moeten overdragen, hetgeen tot veel extra werk en communicatie leidt. Worden er initiatieven genomen om te bezien of een reclasseringswerker langer betrokken kan zijn bij een cliënt, van begin tot eind van het traject? Bent u bereid ook de taakscheiding tussen advies en toezicht te bezien? Kunnen de reclasseringswerkers ook meer betrokken worden bij de tijd in detentie, omdat daar toch ook hun toekomstige cliënten zitten?

Deze leden vinden het goed dat de reclassering weer meer zelf kan gaan bepalen dat een aanvullende gedragsinterventie wordt uitgevoerd, een reclasseringsadvies moet worden uitgebracht, iemand toe moet worden geleid naar zorg of dat het toezicht al start voordat de officiële opdracht van het OM of de rechter is ontvangen. Sinds wanneer is dit alles mogelijk? Onder welke voorwaarden krijgt de reclassering deze extra bevoegdheden? Wordt dit dan wel gefinancierd of vindt financiering alleen plaats in geval van een formele opdracht van OM of rechter? Zijn deze mogelijkheden op te vatten als extra ruimte voor de professional? Welke parallel kan de minister trekken met het experiment op grond van de motie-Van Velzen in Eindhoven?

De leden van de SP-fractie vragen de minister naar de financieringssystematiek van de reclassering. Klopt het dat er sprake is van outputfinanciering, waardoor de reclassering betaald krijgt per product? Is dat wel wenselijk? Worden reclasseringswerkers hiermee wel gestimuleerd om maatwerk te leveren en datgene te doen wat op dat moment belangrijk is om recidive te voorkomen? Deelt de minister de mening dat de professional meer de ruimte moeten krijgen dan nu het geval is? Staat output-

sturing daar niet aan in de weg? Brengt outputsturing niet ook veel registratielast met zich mee?

3. Maatregelen gericht op vermindering verantwoordingslast

De leden van de VVD-fractie geven aan dat de minister een aantal maatregelen heeft genomen om de verantwoordingslast te verminderen. Deze leden verzoeken de minister aan te geven wat het resultaat is van deze vermindering van de verantwoordingslast.

De leden van de PVV-fractie lezen in de brief dat een sterke vereenvoudiging is gerealiseerd van de productiecriteriën voor de reclasseringsorganisaties en dat dit al een aanzienlijke vermindering van de verantwoordingslast was. Daarnaast zijn er vorig jaar wederom een aantal maatregelen genomen gericht op het verminderen van de verantwoordingslast in het kader van de herijking outputsturing. Deze leden vragen waar de resterende verantwoordingsplicht na al deze maatregelen nog uit bestaat.

De leden van de CDA-fractie hebben gelezen dat op het verminderen van de verantwoordingsdruk slagen zijn gemaakt. Ziet de minister nog aanvullende mogelijkheden om deze druk te verlichten? Reclassering Nederland heeft een brief gezonden waarin wordt ingegaan op onverwachte situaties waarin meer verantwoording achteraf zou moeten kunnen plaatsvinden. Wat is de reactie van de minister hierop? En wat is het oordeel van de minister over de aan hem op 8 april 2010 aangeboden SVG-publicatie «Verslaafd aan regels»?

4. Taskforce Stop Bureaucratie

De leden van de VVD-fractie merken op dat in de brief wordt gesproken over de invoering van een nieuw automatiseringssysteem voor de reclassering. Deze leden vragen wat voor automatiseringssysteem dit betreft en of het al ingevoerd is. Verder verzoeken zij de minister de complete resultaten van de Taskforce Bureaucratie van Reclassering Nederland ter beschikking te stellen.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat onder de nieuwe Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen, gedetineerden zich moeten identificeren door middel van vingerafdrukken en irisscans. Hiervoor moeten op verschillende plaatsen zuilen geplaatst worden die deze biometrische toets kunnen uitvoeren. De bedoeling van het gebruik van biometrische gegevens is te verifiëren of degene die zich meldt aan de poort van de gevangenis of bij reclassering voor het uitvoeren van zijn taakstraf, ook werkelijk degene is die men verwacht. Hoe is de ervaring met deze nieuwe aanpak in het veld? Zijn er problemen ontstaan ten aanzien van het plaatsen en gebruik van deze zuilen. Hoe groot zijn de problemen bij de reclassering ten aanzien van de identificatie?

De leden van de CDA-fractie hebben begrepen dat de resultaten van de Taskforce (nog) niet algemeen bekend zijn binnen de reclassering. Kan de minister een overzicht maken van de concrete resultaten en dat overzicht ook intern ter beschikking (laten) stellen?

De leden van de SP-fractie vinden het goed dat de reclasseringsorganisaties zelf ook zijn gaan inventariseren waar de regeldruk vandaan komt en wat hoe zij zelf kunnen bijdragen aan vermindering. Gedurende welke periode heeft de Taskforce Stop de bureaucratie gewerkt? Wat was in het kort de werkwijze van de Taskforce? Wat hebben deze inventarisaties concreet opgeleverd? Bleek hier bijvoorbeeld ook uit dat er regels of

afspraken waren die wel vanuit Justitie werden opgelegd en regeldrukverhogend werkten, of komt alle bureaucratie naar de mening van de minister van de reclasseringsorganisaties zelf? Kunnen deze inventarisaties, ook die van de Taskforce, naar de Kamer worden gestuurd? Welke mogelijke knelpunten hebben de reclasseringsorganisaties Taskforce nog niet op kunnen lossen?

5. Uitvoering motie Van Velzen

De leden van de VVD-fractie vragen of er binnen de uitvoering van deze motie ruimte is om daadwerkelijk te experimenteren. Daarnaast willen deze leden vernemen wat de tussenstand is van de bevindingen van de pilot.

De leden van de PvdA-fractie lezen in de brief dat naar aanleiding van het experiment wordt bekeken of verdere vereenvoudiging van de administratieve lasten kan plaatsvinden. Is het mogelijk om samen met de reactie op deze vragen, de uitkomst van het experiment naar de Kamer te sturen?

De leden van de SP-fractie zijn zeer benieuwd naar de stand van zaken met betrekking tot het experiment op grond van de motie-Van Velzen in Eindhoven. Is er volgens de minister nu ook echt voldoende ruimte voor reclasseringswerkers om datgene te doen wat nodig is om recidive te voorkomen? Is er een tussenstand of zijn er al resultaten te melden van deze proef?

Is de minister ervan op de hoogte dat de reclasseringswerkers, die in het kader van dit experiment meer ruimte hebben gekregen, hier erg over te spreken zijn en het jammer vinden dat zij niet meer van hun cliënten aan kunnen melden? Mensen met psychische problematiek of mensen die geen werk hebben, hebben soms een klein beetje extra begeleiding nodig, zeggen reclasseringswerkers. Dankzij dit experiment is er net wat tijd beschikbaar voor deze extra begeleiding. Het gaat om een moeilijke doelgroep, mensen met een gebruiksaanwijzing, met wantrouwen naar hulpverleners. Net dat beetje begeleiding van de reclassering helpt heel veel en kan ellende voorkomen. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor huiselijk geweld, waarvoor reclasseringswerkers in het kader van dit experiment een vrijwillig hulpaanbod doen en niet gewacht hoeft te worden op een strafvonnis. Dit werkt erg goed in de praktijk. Kunnen deze positieve ervaringen gebruikt worden om in andere regio's dergelijke verbeteringen aan te brengen? Zonder dat gewacht hoeft te worden op alle formele evaluaties en wetenschappelijke onderzoeken naar dit experiment? Wanneer kan de slotevaluatie verwacht worden, zo vragen de leden van de SP-fractie.

6. Conclusies

De leden van de VVD-fractie stellen de vraag of een samenvoeging van alle reclasseringsorganisaties niet effectiever zou zijn qua beheer en uitvoering. Graag ontvangen zij een reactie op dit punt.

De leden van de PvdA vragen of -naast de voorstellen die de minister in zijn brief noemt – er nog andere veranderingen van de zijde van de reclasseringsorganisatie zijn voorgesteld. Zo ja, welke zijn dat en waarom zijn deze voorstellen niet overgenomen?

De leden van de PvdA-fractie willen pleiten voor het samenvoegen van de drie bestaande reclasseringsorganisaties. Speelt het samengaan van de reclasseringsorganisaties in contacten met de reclasseringsorganisaties? Wat is de mening van de minister en de reclasseringsorganisaties hierop?

De leden van de CDA-fractie merken op dat in Nederland momenteel een drietal reclasseringsorganisaties functioneren. Telkens wordt het toezicht op een justitiabele aan een van deze organisaties toegewezen. Zou de minister voor de leden van CDA-fractie uiteen willen zetten of hij, de huidige werkwijzen en knelpunten in aanmerking genomen, het mogelijk en/of wenselijk acht deze drie organisaties samen te voegen, wat daar de argumenten voor en tegen zouden zijn en hoeveel mogelijk zou kunnen worden bespaard indien nog maar gewerkt wordt met een enkele reclasseringsorganisatie (aan wie dus ook automatisch alles wordt toebedeeld).

De leden van de SP-fractie vragen de regering te reageren op de opmerkingen van Reclassering Nederland. Deelt de regering de analyse dat er verschillende activiteiten van de reclassering te benoemen zijn die onverwacht zijn, niet in de omschrijving van de zogenoemde Outputsturing passen, maar wel noodzakelijk zijn om veiligheid te garanderen? Medewerkers van de reclassering moeten in actie komen wanneer de veiligheid van de samenleving daarom vraagt, zoals acuut handelen bij huiselijk geweld of het beschikbaar zijn voor ex-daders die nog even een laatste duw in de rug nodig hebben. Wat is de reactie van de minister op de klacht dat de financieringssystematiek van de reclassering onvoldoende rekening houdt met deze onverwachte maar noodzakelijke activiteiten? Welke oplossingen kunnen daarvoor worden geboden? Zouden de reclasseringsorganisaties voor dergelijke gevallen niet over een extra (vrij) budget moeten beschikken?

II. Reactie van de minister